

DİSEKSİYON KADAVRASI OLARAK KULLANILAN BİR KIL KEÇİSİNİN BOYUN ALTI KASLARININ BİR KISMINDA GÖZLENEN ASİMETRİK GELİŞMELER

Ali BAHADIR*

ÖZET

Kadavra olarak kullanılan bir kıl keçisinin boyun bölgesinin diseksiyonu esnasında, sağ tarafta M. sternomandibularis ve M. omohyoideus'un bulunmadığı tespit edilmiştir. Aynı tarafta bu kaslar yerine sternum'dan çıkıp basihyoideum'a yapışan extra bir kasın bulunduğu gözlenmiştir.

Bahsedilen kasın M. sternohyoideus'tan daha güçlü olduğu ve ona paralel olarak trachea'nın dorsolateralinde uzandığı görülmüştür.

SUMMARY

Asymetric Developments of Some Muscles Take Place in Ventral Nick Region of a Turkish Native Goat Used as a Dissection Cadaver

It has been observed that sternomandibular and omohyoid muscles were not developed on the right ventrolateral side of the neck of a Turkish native goat used as cadaver. On the same side of the neck; in place of these muscles a different muscle, originating from sternum and inserting on basihyoideum, has been observed.

The above mentioned muscle has been found being stronger than sternohyoid muscle and lying on the dorsolateral surface of the trachea along side the sternohyoid muscle.

GİRİŞ

Evcil memelilerde iskelet kasları 200-250 çift arasında değişmekte olup bunlara ilave olarak birkaç tane de tek kas bulunmaktadır. Bunlar genellikle organın sağ ve sol yarımlarının birleştiği median müşterek çizgi veya noktalarda yer almışlardır. Örneğin ağızın çevresindeki M. orbicularis oris ve anüs'ün büzücüsü M. sphincter ani externus gibi^{1.2.3.4.5}. Diğer kaslar sağda ve solda olmak üzere birer tane olacak şekilde simetrik olarak vücutta bulunurlar.

Boynun ventralinde yer alan M. sternomandibularis, M. sternohyoideus ve M. omohyoideus da bu çift ve simetrik gelişen kaslar grubundandır. Aşağıda anla-

* Yard. Doç. Dr.; U.Ü. Veteriner Fakültesi Anatomi Bilim Dalı, Bursa.

tilacağı şekilde tek taraflı ve extra bir oluşum şeklinde gelişmeler pek vaki olmamaktadır.

Söz konusu kaslardan:

M. sternomandibularis: Ovis dışındaki ruminantlarda manubrium sterni ve ilk costa'nın sternal ucundan *M. sternomastoideus* ile birlikte çıkan ve mandibula'nın inc. vasorum facialium civarı ve *M. masseter*'in ön bölümüne yapışan bir kas olup, *M. sternocephalicus*'un iki bölümünden biridir^{1.2.3.4.5}.

M. sternohyoideus: *M. sternothyreoideus* ile birlikte manubrium sterni ve ilk costalar'ın sternal ucundan çıkarak boynun cranial üçte birinde bu kastan ayrılıp *M. omohyoideus* ile birlikte basihyoideum'a bağlanan bir kastır^{1.2.3.4.5}.

M. omohyoideus: Ruminantlar'da 3. ve 4. boyun omurlarının üzerinden *Fascia profunda colli*'den çıkıp önceki kasla aynı yere bağlanan bir kastır.

MATERYAL VE METOD

Konumuzu oluşturan materyal (kıl keçisi) öğrenci uygulamalarında kullanılan kadavralardan sağlanmış olup söz konusu kaslar boyun bölgesinin bilinen usullerle diseksiyonu ile incelenecek duruma getirilmişlerdir.

Materyalin preparasyonu ve diseksiyon işlemi makro diseksiyon malzemesi ve aletlerinden yararlanılarak yapılmıştır.

BULGULAR

Gözlemlerimize göre:

Sol tarafta;

M. sternomandibularis: (Şekil: 1,2-a) *M. pectoralis superficialis*'in *pars transversus*'unun altında manubrium sterni ve birinci costa'nın sternal ucundan *M. sternomastoideus* ile birlikte çıkmaktadır. 10 cm'lik bir gidişten sonra dorsolateral yönde ayrılıp mandibula'ya doğru uzanır. Mandibula üzerinde ince bir kirişe dönüştürülerek sonlanmaktadır.

M. sternohyoideus: (Şekil: 1,2-c) *M. sternocephalicus*'un altından (derininden) ve onunla aynı yerden *M. sternothyreoideus* ve sağ tarafın aynı kası ile birlikte çıkarlar. Trachea'nın ventral yüzünde spatium mandibula'ya doğru uzanmaktadır. Boynun ortası hizasında *M. sternothyreoideus* ve sağ tarafından ayrılarak yapışma noktasına doğru ilerler ve bitiş noktası yakınında lateralden gelen *M. omohyoideus* ile birleşerek basihyoideum'a yapışırlar.

M. omohyoideus: (Şekil: 1,2-e) 3. ve 4. cervical vertebralar üzerinden *Mm. intertransversarii* üzerinden ince ve geniş bir fascia ile başlamaktadır (*Fascia profunda colli*'den). Daha sonra cranioventrale doğru daralarak ilerler. *M. sternomastoideus*'un altından (derininden) *M. sternothyreoideus*'ün üstünden (yüzlek kısmından) geçerek *M. sternohyoideus* ile birlikte basihyoideum'a bağlanırlar.

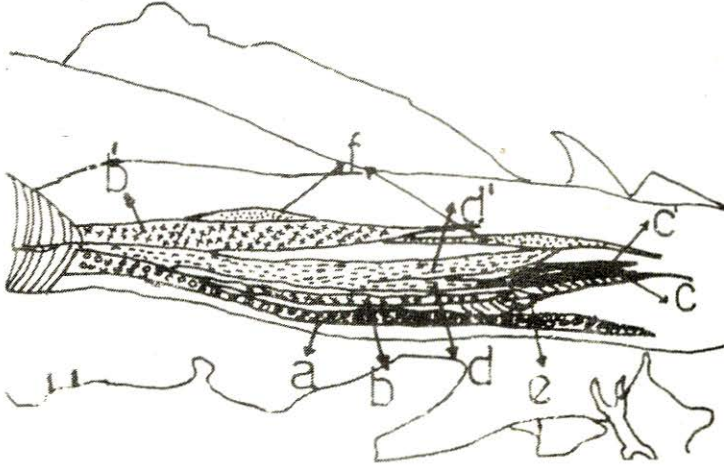
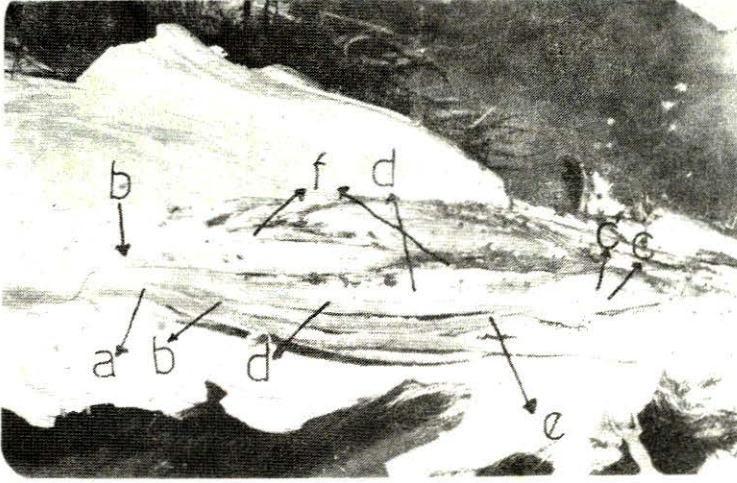
Sağ tarafta;

M. sternomandibularis bulunmamaktadır. Bu nedenle *M. sternomastoideus* *M. sternocephalicus*'u tek başına yapmaktadır.

M. sternohyoideus (Şekil: 1,2-c') sol tarafta tarif edildiği gibi bir seyir göstermektedir.

M. omohyoideus bulunmamaktadır. Bu nedenle M. sternohyoideus basihyoideum'a tek başına yapışmaktadır.

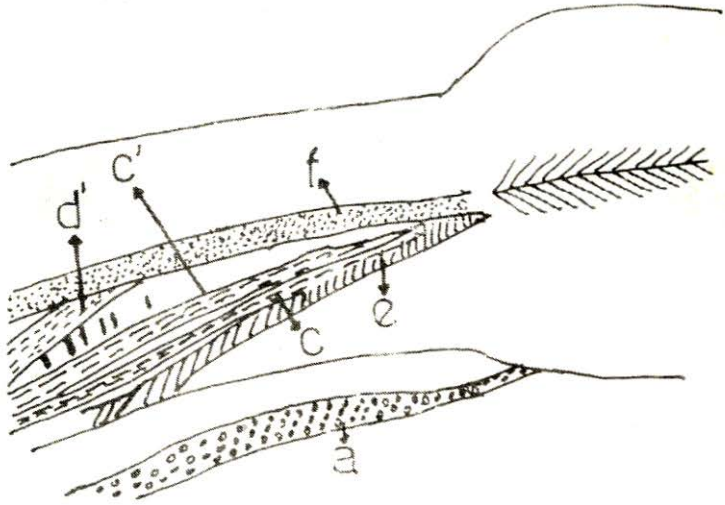
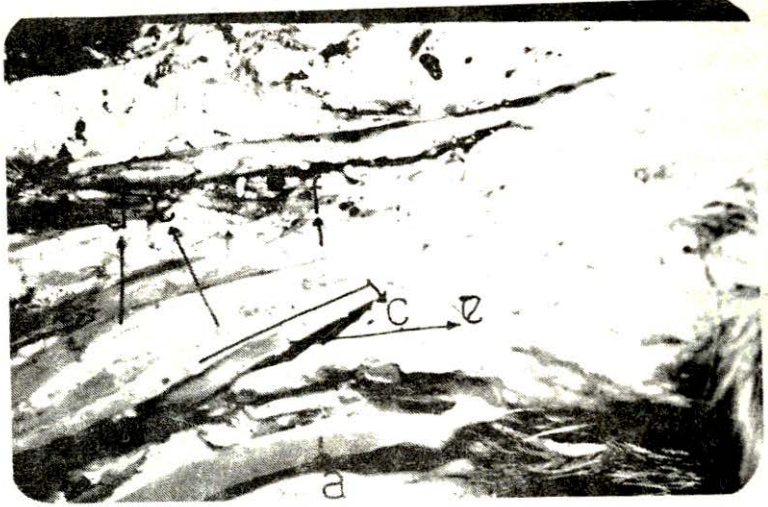
Sağ tarafta bu özelliklere ilaveten M. sternomastoideus'un altından (derininden), manubrium sterni ve birinci costa üzerinden çıkıp M. sternothyreoideus'un dorsolateralinde ve trachea'nın lateralinde uzanan extra gelişmiş güçlü bir kas vardır (Şekil: 1, 2-f). Bu kas M. sternomastoideus'un derin yüzünden M. sternohyoideus'un yüzlek tarafından geçerek basihyoideum da son bulmaktadır.



Şekil: 1

Boyun Bölgesinin Ventrolateralden Görünüşü. Ventrolateral Aspect of The Neck Region.

a- M. sternomandibularis sinister, b-b'- M. sternomastoideus sinister et dexter, c-c'- M. sternohyoideus sinister et dexter, d-d'- M. sternothyreoideus sinister et dexter, e-e'- M. omohyoideus sinister, f- Extra respit ettiğimiz kas (extra muscle)



Şekil: 2

Boynun Cranial Bölümünün Ventrolateralden Görünüşü. Ventrolateral Aspect of The Cranial Part of The Neck Region.

a- *M. sternomandibularis sinister*, c-c'- *M. sternohyoideus sinister et dexter*, d'- *M. sternothyreoideus dexter*, e- *M. omohyoideus sinister*, f- Extra tespit ettiğimiz kas (Extra muscle)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma materyalimiz olan keçinin boynunun sol tarafında bulunan *M. sternomandibularis*, *M. sternohyoideus* ve *M. omohyoideus* literatürlerde^{1.2.3.4.5} tarif edilen özellikleri aynen göstermektedir.

Sağ tarafta ise sadece *M. sternohyoideus* literatürlere^{1.2.3.4.5} uygun gelişmiş olup *M. sternomandibularis* ve *M. omohyoideus* bulunmamaktadır. Ayrıca bu tarafta bunların yerine güçlü gelişmiş extra bir *M. sternohyoideus* bulunmaktadır.

Kanımızca bu kas *M. sternomandibularis*'in olmasa bile *M. omohyoideus*'un yerine görev yapabilecek güçte ve konumda bir kastır.

KAYNAKLAR

1. DURSUN, N.: Veteriner Anatomi Cilt I. Selçuk Üniversitesi Yayınları: 12, Veteriner Fakültesi Yayınları: 4, Konya (1986).
2. GETTY, R.: Sisson and Grossmon's. The Anatomy of the Domestic Animals Vol. I. Fifth Ed., W.B. Saunders Company Philadelphia-London-Toronto (1975).
3. GÜLTEKİN, M.: Evcil Memeli Hayvanların Karşılaştırmalı Myologia'sı. A.Ü. Vet. Fak. Yayınları No: 339, Ders Kitabı No: 1 Ankara (1972).
4. ÖZGÜDEN, T.: Lokomotor Sistem'in Komparatif Anatomisi. İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Ders Notları-İstanbul (1980).
5. NICKEL, R., SCHUMMER, A., SEIFERLE, F.: The anatomy of the Domestic Animals. Volum I. Verlag Paul Parey. Berlin-Hamburg (1986).